

Vergaderjaar 2017–2018

29 362

Modernisering van de overheid

B

VERSLAG VAN EEN SCHRIFTELIJK OVERLEG

Vastgesteld 22 mei 2018

De vaste commissie voor Binnenlandse Zaken en de Hoge Colleges van Staat / Algemene Zaken en Huis van de Koning¹ heeft kennisgenomen van de door de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties bij brief van 14 februari 2018 aangeboden programmastart van het interbestuurlijk programma.² Naar aanleiding hiervan is op 10 april 2018 een brief gestuurd aan de Minister, met vragen van de leden van de PVV-fractie.

De Minister heeft op 22 mei 2018 gereageerd.

De commissie brengt bijgaand verslag uit van het gevoerde schriftelijk overleg.

De griffier van de vaste commissie voor Binnenlandse Zaken en de Hoge Colleges van Staat/Algemene Zaken en Huis van de Koning,
Bergman

¹ Samenstelling:

Engels (D66) (*voorzitter*), Nagel (50PLUS), Ruers (SP) (*vicevoorzitter*), Van Bijsterveld (CDA), Duthler (VVD), Ten Hoeve (OSF), Huijbregts-Schiedon (VVD), Van Kappen (VVD), Koffeman (PvdD), Strik (GL), De Vries-Leggedoor (CDA), Flierman (CDA), De Graaf (D66), Schouwenaar (VVD), Van Strien (PVV), P. van Dijk (PVV), Gerkens (SP), Van Hattem (PVV), Köhler (SP), Lintmeijer (GL), Pijlman (D66), Rombouts (CDA), Schalk (SGP), Verheijen (PvdA), Bikker (CU), Klip-Martin (VVD), Sini (PvdA), Van der Sluijs (PVV), Fiers (PvdA)

² Kamerstukken I 2017/18, 29 362, A.

BRIEF VAN DE VOORZITTER VAN DE VASTE COMMISSIE VOOR BINNENLANDSE ZAKEN EN DE HOGE COLLEGES VAN STAAT/ ALGEMENE ZAKEN EN HUIS VAN DE KONING

Aan de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

Den Haag, 10 april 2018

De commissie voor Binnenlandse Zaken en de Hoge Colleges van Staat / Algemene Zaken en Huis van de Koning heeft kennisgenomen van de door u bij brief van 14 februari 2018 aangeboden programmastart van het interbestuurlijk programma.³ Het interbestuurlijk programma geeft de leden van de **PVV**-fractie aanleiding tot het maken van de volgende opmerkingen en het stellen van de volgende vragen.

1. De Minister stelt in haar brief: «Dit is wat burgers, maatschappelijke organisaties en bedrijven van hun contact met de overheid verwachten.» Kan de Minister aangeven waar deze aanname concreet op gebaseerd is?
2. Kan de Minister aangeven hoe het interbestuurlijk programma zich verhoudt tot de kaderstellende volksvertegenwoordigende organen in diverse bestuurslagen?
3. Kan de Minister aangeven of zij het wenselijk vindt dat een verregaande gezamenlijke politieke agenda van vier bestuurslagen de kaderstellende rol en positie van de volksvertegenwoordiging doorkruist?
4. Kan de Minister aangeven hoe de keuze voor de benoemde maatschappelijke opgaven zijn vastgesteld en door wie?
5. Hoe is vastgesteld wat «de burger verwacht» van overheden (p. 4 interbestuurlijk programma)?
6. Hoe verhoudt een «gezamenlijke agenda» (p. 5) zich tot de decentrale autonomie en het dualisme?
7. In de programmastructuur wordt gesproken over «regietafels» (p. 8 interbestuurlijk programma). Hoe is de democratische controle, openbaarheid en transparantie van deze regietafels geborgd?
8. Wie is specifiek bestuurlijk verantwoordelijk voor een interbestuurlijke regietafel?
9. Graag ontvangen de leden van de PVV-fractie een volledig overzicht van alle bestaande regietafels.
10. Wie zitten in de «Hoogambtelijke Taskforce migratie» en hoe is de democratische controle hiervan georganiseerd?
11. In hoeverre kan een (decentrale) overheid zich onttrekken aan een «opgave» van het interbestuurlijk programma?
12. Hoe kan worden uitgesloten dat de kaderstellende en controlerende rol van een volksvertegenwoordiger in het gedrang komt wanneer een bestuurder zich beroept op afspraken in het interbestuurlijk programma?
13. In hoeverre kunnen overheden eigenstandig afwijken van de plannen beschreven onder de opgave «migratie»?
14. Kan de regering aangeven op welke wijze het interbestuurlijk programma aan decentrale volksvertegenwoordigers is voorgelegd?
15. Kan de Minister aangeven of zij de mening deelt dat politiek beladen onderwerpen niet in een bestuurlijk akkoord thuishoren, maar in het publieke debat?
16. Volgens het interbestuurlijk programma zijn de uitgangspunten voor de samenwerking «wederzijdse afhankelijkheid, ruimte per opgave en partnerschap».

³ Kamerstukken I 2017/18, 29 362, A.

- a. Kan de Minister aangeven sinds wanneer samen aan een opgave werken synoniem staat voor het creëren van wederzijdse afhankelijkheid?
 - b. Hoe kijkt de Minister tegen deze afhankelijkheid aan?
17. Kan de Minister aangeven of het interbestuurlijk programma niet in strijd is met het Europees Handvest inzake lokale autonomie van 15 oktober 1985?

De commissie voor Binnenlandse Zaken en de Hoge Colleges van Staat / Algemene Zaken en Huis van de Koning ziet met belangstelling uit naar uw reactie en ontvangt deze graag binnen **vier weken** na dagtekening van deze brief.

De voorzitter van de commissie voor Binnenlandse Zaken en de Hoge Colleges van Staat / Algemene Zaken en Huis van de Koning,
J.W.M. Engels

**BRIEF VAN DE MINISTER VAN BINNENLANDSE ZAKEN EN
KONINKRIJKSRELATIES**

Aan de Voorzitter van de Eerste Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 22 mei 2018

In reactie op het schriftelijk verzoek van de Voorzitter van de commissie voor Binnenlandse Zaken en de Hoge Colleges van Staat / Algemene Zaken en Huis van de Koning, van 10 april jongstleden, doe ik u hierbij de antwoorden toekomen op de gestelde vragen over het interbestuurlijk programma.

De Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties,
K.H. Ollongren

Antwoord op de vragen van de leden van de PVV-fractie aan de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties over het interbestuurlijk programma.

Vraag 1

De Minister stelt in haar brief: «Dit is wat burgers, maatschappelijke organisaties en bedrijven van hun contact met de overheid verwachten.» Kan de Minister aangeven waar deze aanname concreet op gebaseerd is?

Vraag 2

Kan de Minister aangeven hoe het interbestuurlijk programma zich verhoudt tot de kaderstellende volksvertegenwoordigende organen in diverse bestuurslagen?

Vraag 3

Kan de Minister aangeven of zij het wenselijk vindt dat een verregaande gezamenlijke politieke agenda van vier bestuurslagen de kaderstellende rol en positie van de volksvertegenwoordiging doorkruist?

Vraag 4

Kan de Minister aangeven hoe de keuze voor de benoemde maatschappelijke opgaven zijn vastgesteld en door wie?

Vraag 5

Hoe is vastgesteld wat «de burger verwacht» van overheden (p. 4 interbestuurlijk programma)?

Vraag 6

Hoe verhoudt een «gezamenlijke agenda» (p. 5) zich tot de decentrale autonomie en het dualisme?

Antwoord vraag 1 t/m 6

In de vierde periodieke beschouwing over de interbestuurlijke verhoudingen benoemt de Raad van State dat burgers, maatschappelijke organisaties en bedrijven een effectief en kwalitatief goed beleid verwachten van de overheid. De Raad van State concludeert dat na decentralisaties de doelmatigheid en kwaliteit van het overheidsbeleid meer wordt bepaald door de aard en intensiteit van de interbestuurlijke verhoudingen.

Het interbestuurlijk programma benoemt maatschappelijke opgaven die breed in de samenleving worden gevoeld en waarbij meerdere overheden en departementen betrokken zijn. Met de programmastaart hebben alle bestuurslagen zich geëngageerd aan het gezamenlijk oppakken van de geformuleerde maatschappelijke opgaven. Elk bestuur maakt een eigen afweging in hoeverre iedere opgave vraagt om concrete invulling in de regio. In specifieke regio's of zelfs wijken en buurten kan de mix aan opgaven namelijk anders zijn. De besluitvorming hierover vindt plaats via de eigen democratische processen.

Vraag 7

In de programmastructuur wordt gesproken over «regietafels» (p. 8 interbestuurlijk programma). Hoe is de democratische controle, openbaarheid en transparantie van deze regietafels geborgd?

Vraag 8

Wie is specifiek bestuurlijk verantwoordelijk voor een interbestuurlijke regietafel?

Vraag 9

Graag ontvangen de leden van de PVV-fractie een volledig overzicht van alle bestaande regietafels.

Vraag 10

Wie zitten in de «Hoogambtelijke Taskforce migratie» en hoe is de democratische controle hiervan georganiseerd?

Antwoord vraag 7 t/m 10

De regietafels zijn bedoeld voor afstemming tussen de overheden en maatschappelijke opgaven en hebben geen besluitvormend karakter. Op dit moment is er een landelijke regietafel migratie en integratie, een brede regietafel sociaal domein en een interbestuurlijke regietafel. Als de opgave daar om vraagt kunnen er nieuwe tafels worden geopend, tafels worden gesloten of tafels worden samengevoegd.

De interbestuurlijke regietafel komt periodiek samen onder voorzitterschap van de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties. De voorzitters van VNG, IPO en de Unie van Waterschappen vertegenwoordigen de decentrale overheden. De focus van de interbestuurlijke regietafel ligt op het monitoren van de stand van zaken en het bespreken van raakvlakken tussen de opgaven.

In de Hoogambtelijke Taskforce migratie (HAT) zijn de ministeries van Justitie en Veiligheid, Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, Buitenlandse Zaken, Defensie, Financiën, Algemene Zaken, Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, Volksgezondheid, Welzijn en Sport en Sociale Zaken en Werkgelegenheid vertegenwoordigd door een directeur-generaal of directeur. In de HAT worden ontwikkelingen op het gebied van migratie gedeeld en wordt afstemming tussen de betrokken departementen gezocht op verschillende thema's die raken aan migratie (van instroom tot integratie). Besluitvorming vindt plaats via de daarvoor gebruikelijke democratische controlestructuren en -processen.

Vraag 11

In hoeverre kan een (decentrale) overheid zich onttrekken aan een «opgave» van het interbestuurlijk programma?

Vraag 12

Hoe kan worden uitgesloten dat de kaderstellende en controlerende rol van een volksvertegenwoordiger in het gedrang komt wanneer een bestuurder zich beroept op afspraken in het interbestuurlijk programma?

Antwoord vraag 11 en 12

Zie ook mijn antwoord op vraag 1 t/m 6. Het interbestuurlijk programma benoemt de grote maatschappelijke opgaven die breed in de samenleving worden gevoeld. Met de ondertekening van de programmastart heeft iedere bestuurslaag zich gecommitteerd aan het gezamenlijk oppakken van de geformuleerde maatschappelijke opgaven. Elk bestuur maakt zelf een gebiedsgerichte afweging in hoeverre een opgave in de eigen specifieke omstandigheden en/of tijdgewricht opportuun is en geeft daar vervolgens invulling aan. De besluitvorming hierover vindt plaats via de eigen democratische processen. De kaderstellende rol van een volksvertegenwoordiger komt daarmee niet in het gedrang.

Vraag 13

In hoeverre kunnen overheden eigenstandig afwijken van de plannen beschreven onder de opgave «migratie»?

Antwoord vraag 13

Er is geen specifieke wettelijke bepaling die gemeenten bindt aan het interbestuurlijk programma en daarmee de afspraken beschreven onder de opgave «Nederland en migrant voorbereid». Het sluiten van dergelijke akkoorden is tegelijkertijd een instrument waar in het samenwerken tussen overheden vaker gebruik van wordt gemaakt als onderdeel van effectief samenspel tussen overheden. De indruk van het kabinet is dat de samenwerking met gemeenten op het onderwerp migratie in algemene zin goed verloopt.

Vraag 14

Kan de regering aangeven op welke wijze het interbestuurlijk programma aan decentrale volksvertegenwoordigers is voorgelegd?

Antwoord vraag 14

De programmastart interbestuurlijk programma is op 14 februari jongstleden aangeboden aan beide Kamers der Staten-Generaal. De VNG legt het interbestuurlijk programma voor tijdens de Algemene Ledenvergadering eind juni. De gezamenlijke provinciebestuurders hebben via een delegatie vanuit hun belangenorganisatie IPO met het kabinet onderhandeld. De provincies hebben tijdens en na afloop van de onderhandelingen relevante documenten ontvangen. De Unie van Waterschappen heeft voor de ondertekening op 14 februari een ledenvergadering gehouden op 12 februari om het interbestuurlijk programma ter goedkeuring voor te leggen aan alle waterschappen. Voor die tijd zijn de waterschappen op regelmatige basis geïnformeerd over de voortgang via Uniecommissies en werkgroepen.

Vraag 15

Kan de Minister aangeven of zij de mening deelt dat politiek beladen onderwerpen niet in een bestuurlijk akkoord thuishoren, maar in het publieke debat?

Antwoord vraag 15

Waar het publieke debat over wordt gevoerd is aan de volksvertegenwoordiging. Elk van de maatschappelijke opgaven in het interbestuurlijk programma kan als zodanig worden geagendeerd.

Vraag 16

Volgens het interbestuurlijk programma zijn de uitgangspunten voor de samenwerking «wederzijdse afhankelijkheid, ruimte per opgave en partnerschap».

- a. Kan de Minister aangeven sinds wanneer samen aan een opgave werken synoniem staat voor het creëren van wederzijdse afhankelijkheid?
- b. Hoe kijkt de Minister tegen deze afhankelijkheid aan?

Antwoord vraag 16

Nederland staat de komende periode voor een groot aantal uitdagingen. Het kabinet is ervan overtuigd dat maatschappelijke resultaten alleen kunnen worden behaald wanneer overheden deze uitdagingen gezamenlijk aanpakken. Het kabinet onderstreept het belang van goede samenwerking tussen overheden. Het interbestuurlijk programma benoemt de opgaven waarbij de effectiviteit en kwaliteit van het beleid kan worden vergroot wanneer de verschillende bestuurslagen en departementen afstemming en coördinatie zoeken.

Vraag 17

Kan de Minister aangeven of het interbestuurlijk programma niet in strijd is met het Europees Handvest inzake lokale autonomie van 15 oktober 1985?

Antwoord vraag 17

Ik zie geen aanleiding om te veronderstellen dat het interbestuurlijk programma in strijd is met het Europees Handvest inzake lokale autonomie van 15 oktober 1985.